

Dziś w Urzędzie Miejskim odbyła się konferencja prasowa dotycząca obchodów jubileuszu 50-lecia I pierwszego Biennale Form Przestrzennych, dzięki któremu pojawiło się wówczas 46. rzeźb rozsianych po całym Elblągu.

W program obchodów wprowadził dziennikarzy Witold Wróblewski prezydent Elbląga oraz Jarosław Denisiuk dyrektor Centrum Sztuki Galeria EL.

Elbląg ma swój wyróżnik w postaci form przestrzennych, które właśnie obchodzą okrągły jubileusz. Dzięki pomysłodawcy Biennale, Gerardowi Kwiatkowskiemu, nasze miasto stało się znane z działań artystycznych. Chcemy, by te obiekty nadal rozsławiały nasze miasto, będąc jednym z najważniejszych produktów turystycznych – mówił Witold Wróblewski prezydent Elbląga

Pierwsze trzy biennale w latach '65, '67, '69 zajmowały się przestrzenią miasta w ogóle. Efektem pierwszego biennale było 46. obiektów, które zamontowane zostały na terenie miasta. Dzięki temu zrealizowano w Elblągu artystyczną utopię – przeniesienia sztuki na ulicę. Z okazji tej okrągłej rocznicy założyliśmy sobie odnowienie aż 17 form, z tej liczby pozostały nam już do odnowienia ostatnie cztery obiekty – mówił dyrektor Jarosław Denisiuk i przedstawił szczegółowy program obchodów jubileuszowych.

22 lipca, godz. 16.00-23.00

Konferencja „Półwiecze inspiracji – Biennale Form Przestrzennych a dzisiejsza sztuka w przestrzeni”

Kluczowym pojęciem konferencji będzie ZMIANA. Uczestnicy prześledzą zmiany w sztuce w przestrzeni publicznej od lat 60. do dzisiaj, zmiany strategii sztuki, zmiany samej przestrzeni publicznej naszych miast. Podnoszone zagadnienia i problemy pozwolą szukać odpowiedzi na pytanie, jak mogłoby dziś wyglądać Biennale Form Przestrzennych – a tym samym – jaka jest obecna kondycja sztuki w przestrzeni publicznej. 50 lat, jakie upłynęło od I Biennale, spowodowało, że w samym Elblągu zatarto się znaczenie i doniosłość tego bezprecedensowego wydarzenia. Na zbiór form przestrzennych z I Biennale składa się 46 rzeźb rozsianych po całym Elblągu, których obecność w pejzażu miasta stała się tak oczywista dla większości elblążan, że na co dzień prawie niedostrzegalna.

Część I / Wystąpienia, godz. 16.00:

1/ prof. Waldemar Baraniewski (UW Warszawa):

„I Biennale Form Przestrzennych w perspektywie historii sztuki”,

2/ prof. Maciej Szańkowski (UMK Toruń / ASP Poznań):

„Dla mnie zaczęło się w Elblągu. Rzeźba w przestrzeni otwartej na tle własnej drogi, doświadczeń i dokonań”,

3/ prof. Jan Wojciechowski (UKSW Warszawa / UJ Kraków):

„Biennale Form Przestrzennych jako ewenement kulturowy. Zjazd Marzycieli – casus neoawangardy”,

4/ prof. Mirosław Duchowski (IBPP Warszawa):

„Biennale Form Przestrzennych z perspektywy dzisiejszej sztuki w przestrzeni publicznej”.

Przerwa 10 min

Część II / Dyskusja, godz. 18.15

Moderator: prof. Mirosław Duchowski

Część III / Panel, ok. godz. 19.45

Moderator: Michał Suchora (BWA Warszawa)

Goście: Eulalia Domanowska (Centrum Rzeźby Polskiej Orońsko), dr Piotr Bernatowicz (Galeria Arsenał Poznań), dr Łukasz Ronduda (Muzeum Sztuki Współczesnej Warszawa), Jarosław Denisiuk (Galeria EL)

ok. godz. 21.15 Prezentacja:

pokaz digitalizacji form przestrzennych, prezentacja i perspektywy – Cyfrowe Warmia i Mazury – Regionalna Pracownia Digitalizacji CSE Światowid / Elbląg

od ok. godz. 21.30/22.00 - Prezentacje studentów IBPP (Galeria EL wraz z dziedzińcem):

STUDENCI: Marta Nadolle, Jozef Pilàt, Svitlana Bezkorovina, Aleksandra Dudkowska, Aleksandra Łukasiak, Laura Kudlińska, Agnieszka Rowińska

WSPÓŁPRACA: Instytut Badań Przestrzeni Publicznej w Warszawie

Konferencję dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Kultura – Interwencje 2015

PRELEGENCI:

WALDEMAR BARANIEWSKI – profesor w Zakładzie Historii Sztuki i Kultury Nowoczesnej Uniwersytetu Warszawskiego. Głównym przedmiotem jego badań jest historia sztuki XX wieku ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień sztuk przestrzennych (architektury i rzeźby) oraz problematyki funkcjonowania sztuki w kręgu systemów totalitarnych. Zajmuje się również problematyką krytyki artystycznej i historią kontaktów artystycznych polsko-niemieckich. Członek Polskiej Sekcji Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki AICA.

MACIEJ SZAŃKOWSKI – artysta rzeźbiarz, w latach 1982-2003 profesor PWSSP w Poznaniu (obecnie: Akademia Sztuk Pięknych w Poznaniu) i od roku 1996 profesor Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

STANISŁAW JAN WOJCIECHOWSKI – artysta, krytyk sztuki, animator kultury, kulturoznawca, autor wielu publikacji na temat kultury, profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, kierownik Katedry Antropologii Kultury, wykładowca Uniwersytetu Jagiellońskiego.

MIROSŁAW DUCHOWSKI – artysta funkcjonujący na równi w sztuce i projektowaniu. Autor 60 wystaw indywidualnych i blisko 100 projektów architektonicznych i artystycznych w szeroko rozumianej przestrzeni publicznej. Profesor zwyczajny w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

PANELIŚCI:

EULALIA DOMANOWSKA – historyk sztuki, niezależny krytyk sztuki, niezależny kurator wystaw i nauczyciel historii sztuki; specjalizuje się w sztuce w przestrzeni publicznej. Studia: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytet Warszawski (historii sztuki), Uniwersytet w Umeå (Szwecja). Pracowała m. in. w: Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki w Warszawie, Centrum Sztuki Współczesnej – Zamek Ujazdowski, Centrum Animacji Kultury w Warszawie. Obecnie związana z Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku.

PIOTR BERNATOWICZ – reprezentuje Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, wieloletni redaktor naczelny magazynu „Arteon”. Zrealizował szereg projektów wystawienniczych, m.in. cykl wystaw „Zmiana Warty. Młoda Sztuka w Starym Browarze”, projekt wystawienniczy i kolekcjonerski pt. „Figuranci”, wystawę grupy brytyjskich artystów Johna Cake'a i Warrena Neave'a pt. „Art Craziest Nation”, wystawy Laureatów Nagrody Arteonu. Od 2014 roku – dyrektor poznańskiej Galerii Miejskiej Arsenał. Jego zainteresowania badawcze skupiają się na związkach architektury ze sztuką environment.

ŁUKASZ RONDUDA – historyk sztuki, kurator Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Adiunkt w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Zajmuje się sztuką współczesną i filmem. Redaktor publikacji: „1,2,3 Awangarda. Film/sztuka pomiędzy eksperymentem a archiwum” (Sternberg Press 2007), „Polska Nowa Fala, historia fenomenu którego nie było” (Warszawa 2008). W SWPS prowadzi zajęcia z zakresu sztuki współczesnej, estetyki, historii awangardy, strategii kuratorskich, zagadnień filmu powszechnego i filmu

animowanego.

JAROSŁAW DENISIUK – dyrektor Centrum Sztuki Galeria EL, historyk i kurator sztuki (historia sztuki na UAM w Poznaniu); redaktor Przewodnika „Otwarta galeria. Formy Przestrzenne w Elblągu” (Centrum Sztuki Galeria EL, Elbląg 2006); redaktor publikacji „Elbląg konceptualny” (Centrum Sztuki Galeria EL, Elbląg 2011) oraz „Notatnika Robotnika Sztuki” (Elbląg 2009) wraz z reprintem kolekcjonerskim pięciu tomów oryginalnych numerów NRS. Autor wielu tekstów krytycznych.

23 lipca, godz. 18.00

Otwarcie wystawy „Miasto-Przeźródlenie-Maszyna”

„[...] Dzieła sztuki wyjdą z ciasnych ram muzeów i sal wystawowych, staną się naszą codziennością, by kształtować i uwrażliwiać współczesnego człowieka. [...] Nie martwy obraz – iluzja dla człowieka, ale żywy człowiek w żywym obrazie. Niech świat będzie obrazem. Niech to co jeszcze dziś nazywamy mieszkaniem będzie kształtem wynikającym z naturalnego układu krajobrazu. Niech nam w przyszłości nie zasłaniają przestrzeni. Dzieła sztuki stać się mogą językiem wspólnym, nie wymagającym słownika. W przyszłości niech nam służy wszystko, by świat stał się obrazem, w którym człowiek będzie żył i pracował dla ogólnoludzkiego dobra [...]”

Gerard Kwiatkowski

Dokument programowy

I Biennale Form Przestrzennych w Elblągu, 1965

Wystawa Miasto-Przeźródlenie-Maszyna odwołuje się w warstwie ideowej do I Biennale Form Przestrzennych w Elblągu w 1965 roku. Przypadek Elbląga jest doskonałym przykładem realizacji modernistycznej utopii artystycznej, formułowanej z tej samej perspektywy. Rzeźba monumentalna wykonana z metalu miała w jej myśl znaleźć się w obrębie przestrzeni publicznej za sprawą powiązania pracy robotnika i artysty. Za ich przygotowanie odpowiadał elbląski ZAMECH – wytwórca turbin oraz grupa artystów skupionych wokół programu Mariana Bogusza i Gerarda Kwiatkowskiego.

Położenie nacisku na ten, w gruncie rzeczy ideologiczny, choć pozaartystyczny element, w sposób oczywisty zbliża elbląskie Biennale Form Przestrzennych do formułowanych już obecnie postulatów z silnym akcentem społecznym, realizacją sztuki de facto „publicznej” - poprzez włączenie w realizację i recepcję tej sztuki elementu edukacyjnego jak najszerzej grupy społeczeństwa.

Dla środowiska artystycznego I Biennale Form Przestrzennych miało znaczenie przełomowe. Nie tylko było bezpośrednim impulsem do masowego odrzucania malarstwa sztalugowego, ale również wyznaczyło nowy etap w polskiej sztuce - pozamalarskich poszukiwań związanych ze sztuką environment, nowymi formami i technikami rzeźbiarskimi, ale też poszukiwaniami łączności twórczości artystycznej z nowymi zdobyczami technologicznymi, jak i nowego rozumienia przestrzeni miast. Część z tych poszukiwań; tak estetycznych, jak i ideowych, staramy się w obrębie wystawy ukazać. Ważnym elementem wystawy jest zasygnalizowanie inspiracyjnej roli Biennale Form Przestrzennych dla wydarzeń, które po 1965 roku miały miejsce, nie tylko w Polsce, ale i poza jej granicami.

Istotnym wątkiem projektu jest też postawione otwarte pytanie, w jakim miejscu, w zdeindustrializowanej Polsce znajduje się „robotnicza masa pracująca”, a także jak zmieniła się

koncepcja sztuki w przestrzeni publicznej.

Jarosław Denisiuk, kurator wystawy

UCZESTNICY:

Artur Brunsz, Eduard Ovčaček, Gerard Jürgen Blum-Kwiatkowski, Jan Chwałczyk, Wanda Gołkowska, Zbigniew Gostomski, Maciej Szańkowski, Jacek Adamas, Zawa & Wopus, Sławek Brzoska, Kajetan Sosnowski, Marian Bogusz, Jerzy Grochocki, Zbigniew Książkiewicz, Janusz Kapusta, Roland de Jong, Ewerdt Hilgemann, Krystian Burda, Artur Żmijewski.

WSPÓŁPRACA:

Fundacja Polskiej Sztuki Nowoczesnej
Muzeum Regionalne w Pleszewie
Galerie Výtvarného Umění v Ostravě
Kabinet Architektury Ostrava
Miasto Elbląg
Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku

Kurator: Jarosław Denisiuk

Współpraca: Karina Dzieweczyńska

Wystawa czynna do 31 sierpnia.

PROGRAM WERNISAŻU, 23 lipca

godz. 18.00

Otwarcie wystawy, przywitanie gości – Jarosław Denisiuk (Dyrektor Galeria EL)

godz. 18.10

Przemowa – Prezydent Elbląga – Pan Witold Wróblewski

godz. 18.17

Przemowa – Minister Kultury Podsekretarz Stanu – Pan Piotr Żuchowski

godz. 18.25

Odczytanie listu Gerarda Kwiatkowskiego – Jerzy Wojewski

godz. 18.30

Tort

Toast szampanem

godz. 20.00

PROMOCJA KSIĄŻKI (Krużganek Galerii EL):

Przewodnik po Formach Przestrzennych

prowadzenie: Jarosław Denisiuk